

9. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В АДАПТАЦІЙНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

9.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В 5–6 КЛАСАХ ЗА ТЕХНОЛОГІЧНОЮ ОСВІТНЬОЮ ГАЛУЗЗЮ

Мачача Тетяна Святославівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

9.1.1. ВАРІАНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ДСБСО

У 2023/2024 навчальному році здобувачі освіти 5–6 класів мають досягти результатів навчання, відображених у Державному стандарті базової середньої освіти (далі – ДСБСО) та модельних навчальних програмах (далі – МНП). Заклади загальної середньої освіти самостійно обирають варіанти досягнення результатів навчання.

Перший варіант організації освітнього процесу. У 2023/2024 навчальному році у 5–6 класах закладів загальної середньої освіти продовжиться впровадження навчального предмета «Технології», який є базовим предметом технологічної освітньої галузі ДСБСО та призначений цілісно реалізовувати його вимоги¹.

На основі ДСБСО та Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти²³, розроблено чотири МНП для базового навчального предмета «Технології. 5–6 класи». Програми мають гриф Міністерства освіти і науки та розташовані на сайтах:

- <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
- <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/tekhnolohichna-osvitnia-haluz/>

Чинні МНП «Технології. 5–6 класи» відрізняються одна від одної. Учителі мають академічну свободу у виборі програми, прийнятної для умов їхньої роботи. Під час розроблення календарно-тематичного плану вчителі моделюють освітній процес – конкретизують й перетворюють зміст МНП відповідно до актуальних потреб і матеріально-технічних ресурсів закладу освіти, інтересів, можливостей і здібностей учнів. У МНП не передбачений розподіл навчальних годин для вивчення кожної окремої теми, а тому вчителі розподіляють їх на власний розсуд.

За потреби вчителі мають змогу розробити власну навчальну програму відповідно до обраної МНП та подати її на затвердження педагогічною радою⁴.

Для навчально-методичного забезпечення МНП «Технології. 5–6 класи» розроблена навчальна й методична література, яка рекомендована Міністерством освіти і науки України, а саме:

¹ Державний стандарт базової середньої освіти. (2020). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня, № 898. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.

² Державний стандарт базової середньої освіти. (2020). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня, № 898. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.

³ Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021. №408. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

⁴ Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021. №408. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

- Технології: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автори: І. Ходзицька, О. Горобець, О. Медвідь, Т. Пасічна, Ю. Приходько);
- Технології: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (автори: І. Ходзицька, О. Горобець, О. Медвідь, Т. Пасічна, Ю. Приходько);
- Технології: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автори: О. Біленко, М. Пелагейченко);
- Технології: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (автори: О. Біленко, М. Пелагейченко);
- У світі дизайну і технологій: навчальний посібник для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (автори: Т. Мачача, Д. Луп'як, Л. Рак).

Вченою радою Інституту педагогіки НАПН України рекомендовано методичний посібник «Методичні засади реалізації змісту технологічної освіти у 5–6 класах» (автори: В. Туташинський, А. Тарара, Т. Мачача, В. Вдовченко).

Другий варіант організації освітнього процесу. Відповідно до положень Типової освітньої програми для 5–9 класів загальної середньої освіти заклади освіти можуть організувати освітній процес за технологічною освітньою галуззю, використовуючи набір інтегрованих галузевих і міжгалузевих курсів, які в сукупності обов'язково повинні охоплювати опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено ДСБСО¹.

На сайті Міністерства освіти і науки України розташовані дві МНП міжгалузевих інтегрованих курсів для закладів загальної середньої освіти, які мають відповідні грифи для їх використання в освітньому процесі:

1. «Робототехніка. 5–6 класи» авторів Сокол І.М. і Ченцова О.М. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mizhhal.intehr.kursy/Robototekhn.5-6.kl.Sokol.Chentsov.04.10.pdf>

2. «STEM. 5–6 класи» авторів Бутурліної О.В. і Артем'євої О.Є. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mizhhal.intehr.kursy/STEM.5-6.kl.Buturlina.Artyemyeva.04.10.pdf>

Зазначені МНП не охоплюють усі результати навчання технологічної освітньої галузі, а тому закладу освіти для їх реалізації необхідно розробити додаткові навчальні програми курсів, які забезпечать реалізацію усіх вимог технологічної освітньої галузі ДСБСО та затвердити їх педагогічною радою².

9.1.2. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРЕДМЕТА «ТЕХНОЛОГІЇ» В 5–6 КЛАСАХ

Розподіл навчального часу для вивчення предмета «Технології»

Для вивчення предмета «Технології» у 5–6 класах рекомендовано дві спарені навчальні години на тиждень – 70 навчальних годин на навчальний рік. Заклад освіти може збільшити кількість годин до максимальної – 3 навчальних годин на тиждень або зменшити до мінімальної – 1 навчальної години на тиждень.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Відповідно до положень Типової освітньої програми для 5–9 класів загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуван-

¹ Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021. №408. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

² Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. Затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021. №408. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>